

Az utolsó terv – az első lépés

Turi Attila

Nagypéntek. Sétálunk a szélfúttá dombtetőn, száll az agyagpor, kristály hordalékként emelkednek a földből az új település házai. Százak dolgoznak, zúg a láncfűrész, sikít a vasvágó korong, a Mester lassan lépdél a majdani főutcán. Sétál a megvalósuló tájban, melyet ide a Bakonyba, s vele a hazába képzelt három évtizede, mikor főépítész-gazdája volt Cseszneknek és Bakonyszentkirálynak. Most itt, Devecseren és Kolontáron a katasztrófa után egyszerre megvalósul, amit akkor elhatározott: helyreáll a meghazudott idő, keretet kap az egyéni ambíció, a közösségépítés felé fordul az akarat. Talpára áll a fejtetőre fordított világ, hogy újra világos legyen a fal és sötét a tető: a tükörvilágban könnyű, ami a Földből emelkedik és nehéz, ami az Égből ereszkedik.

A tantörténet, melyet a főépítész-gazda szerepéről mondott, egy pajtáról, kerítésről és egy egyedül élő idősebb asszonyról szól, aki, hogy többet látogassák a városba űzött gyerekei garázst akart építeni. Lebontva évszázadok agrikultúrájának tárgyi emlékét, a praktikum jegyében lapostetős garázst és vaskerítést álmodva. A főépítész dolga – magyarázta a Mester – hogy segítse, meggyőzze őt, hogy a hagyományokra építve, a hely szellemével rokon, praktikus gesztussal alakítsa környezetét, megőrizve, újjáélesztve a település eleganciáját.

A negyedszázados történet itt, a katasztrófasújtotta tájon teljesedik ki, s a Mester sétál a poros úton de már

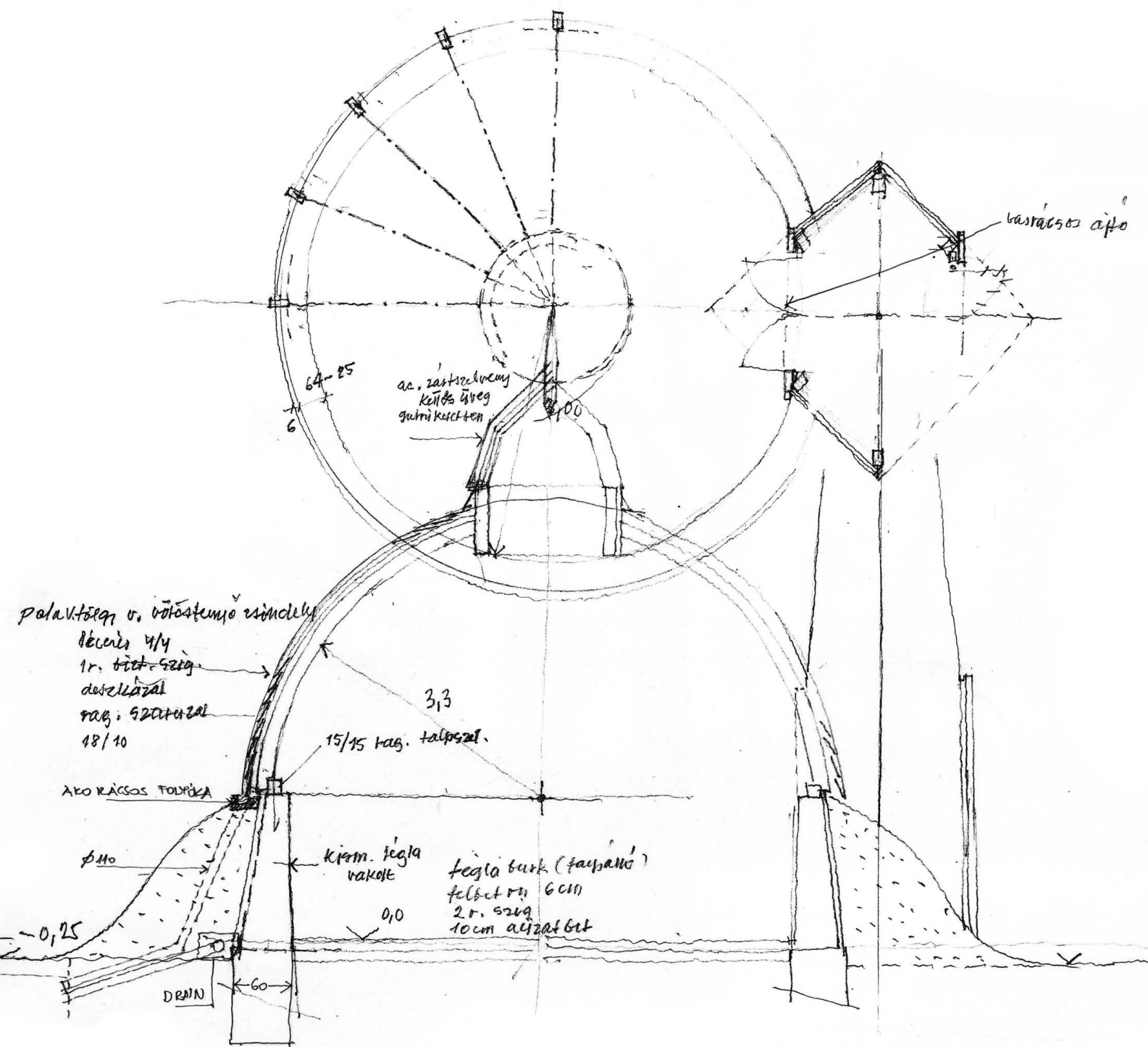
látja a fehér, zárt kerítésekkel szegett utcát, hallja a gyermekkacajt, a kakaskukorékolást. Hallja a bajból menekítő őrangyal szárnyuhogását együtt az építés zajával, mely Neki mindig a közös akarat, a létesülés magasztos lényének jelenléte, mely egy utolsó sóhajjal távozik az átadón. Devecser összeolvad a többi újjáépített településsel: Guláccsal, Tákossal, Felsőzsolcával, Kolontárral egy nagy Országépítéssé.

Bólogatva halad az úton, lassan lépdél, mi tisztes két lépéssel lemaradva követjük, mint máskor és másban is. Megáll nyugtázza, hogy minden rendben – még a Tészta lapostetős tornácai is – majd komoly hangon felteszi a kérdést: hát a templom hol épül fiacskám? Mi állunk ott a hirtelen beállt csendben, zavartan, mert nem tudunk mit mondani. Csak nevelés, ostoba, intelligens válaszok jutnak eszünkbe: tudod Imre, a Kormányhatározatban ez nincs benne, a kivitelező erre nem szerződött, meg hát az árgus szemekkel a kötekedést keresők, meg a jogi keretek. Érezzük ezek ostobaságát, képtelenségét és a hiányt, melyre Ő rámutat, s látjuk a széles kapun keresztül, melyet kinyit, a valóságot, így csak egyet válaszolhatunk: rajzold meg, mi felépítjük! Valóban, ez hiányzik a teljességhez, a középpont, mely más dimenziót nyit. Nagypéntek kora délután van, a Megváltót most feszítik keresztre, néhány pillanat és fordul a világ kereke, megrendül a Föld és új Idő kezdődik.

Ülök nyárvégen a mártélyi ház teraszán az Újjászületés-kápolna terveivel, a Mester bólogat, igen, valami ilyen, úgyis tudod, milyen, fiacskám. Beszéljük a részleteket, győzködöm a palafedérsről, Ő a zsindelel felé húz, végül enged, legyen a hidegebb, de tartós anyag. Már nem igazán a tervvel foglalkozik, máshol – is – jár, időtlen tájkon sétál. Búcsúzunk, feleségével állnak egymásba karolva a magas lépcső tetején és kedves mosollyal enged el engem, a távozó a maradót.

A feladat világos, az út ismert: felépíteni az Újjászületés kápolnáját, mely szól közösségnek és természetnek egyaránt. 2011 végén az erdészek éves konferenciáján ifj. Dr. Seregi János inspirálására a huszonkét magyarországi erdőgazdaság döntött, hogy felépítik a kápolnát, így állítva emléket annak a páratlan erőfeszítésnek és segítőkészségnek, ami egy év alatt megújította a vörösiszap-elöntött területeket. Elhatározásuk egyben tisztelgés is Makovecz Imre előtt, akit az erdők főépítészeként tisztelnek.

A kápolnát az erdészeteket képviselő Bakonyerdő Zrt. megbízásából 2012 július elején kezdte építeni a Veszprémer Zrt. – az újjáépítés fővállalkozója. A vállalkozásba adásnak két feltétele volt: egyrészt a megnevezett képzőművészek (Kun Éva, Makovecz Anna, Csertő Lajos), valamint a 36 Műegyetemi hallgató háromhetes munkájának befogadása. Az egyetemisták már tavaly is részt vettek az újjáépítésben. Az oktatás részeként készített féléves terveik közül a közösen kiválasztott pergola-játszóter tervét építették meg három hét alatt. Idén elhatározták, hogy nemcsak saját tervüket valósítják meg, de segítenek felépíteni a kápolnát is. Három hétig kintartóan ácsoltak, paláztak, deszkáztak, vakoltak, festettek, földdombot építettek a kápolnában. Állók a tikkasztó hőségben, remegnek a kontúrok, száll a por, és én nézem az ifjabbik magamat. Látom, ahogy Visegrádon ácsoljuk a hidat, a váci révnél zsaluzzuk a Duna fölé nyúló büfét, Elzászban épül az utolsó

Hét Vezér torony. Megannyi történet, számtalan sors fonódik össze a kápolnaépítéssel, mintha ugyanaz a törté-

net bukkanna elő az idő csermelyéből újra és újra. Jelentem, Mester: megcsináltuk, ahogy kell, nemcsak házat a

Jóistennek, aki nem hagyta, hogy éjjel törjön ránk a rettenet, de a közösséget is építettük jókedvből, elegánsan.